

ชื่อสารนิพนธ์ : พัฒนาการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในมุมมองทาง
พระพุทธศาสนา
ผู้วิจัย : นางสาวศันสนีย์ หุมพลบุญชร
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ อุดม บัวศรี ป.ธ.๗, พธ.บ., พ.ม., M.A. (Philosophy)
วันสำเร็จการศึกษา : ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเรื่องพัฒนาการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ (๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (๒) เพื่อศึกษาพัฒนาการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาสภาพปัญหาและแนวคิดของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ พบว่า แนวคิดในการดำเนินธุรกิจมีรากฐานจากแนวคิดปัจเจกนิยมที่มุ่งเน้นผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก ทำให้ความสัมพันธ์ในสังคมเกิดขึ้นเพราะมีผลประโยชน์ต่อกัน เกิดความเข้าใจสรรพสิ่งแบบแยกออกเป็นส่วน ๆ (ไม่เป็นองค์รวม) และสามารถจัดการกับธรรมชาติได้ตามปรารถนาเพื่อบรรลุประโยชน์ส่วนตนสูงสุด เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมามากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ จึงเกิดกระแสเรียกร้องจากสังคมให้ธุรกิจดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (CSR)

จากการศึกษาพัฒนาการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ ในมุมมองทางพระพุทธศาสนา พบว่า แนวคิดชีเอสอาร์ในปัจจุบันมีรากฐานส่วนหนึ่งจากพระพุทธศาสนาตั้งแต่สมัยพุทธกาลและพัฒนาโดยนักคิดนักวิชาการต่าง ๆ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจในมุมมองทางพระพุทธศาสนามีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบทางสายกลาง คือ พอดีโดยไม่เกิดคุณภาพชีวิต และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เมื่อแสวงหารายได้อย่างถูกต้องชอบธรรมแล้ว ให้รู้จักแบ่งปันกำไรคืนสู่สังคม เพื่อเกิดประโยชน์แก่

ผู้อื่นด้วย เป็นการประสานประโยชน์สุขร่วมกันในสังคม นอกจากนี้การปฏิบัติตามหลักอริยมรรค
มีองค์ ๘ ที่จัดรูปเป็นระบบบุญกิริยาจะทำให้การดำเนินธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมได้ทั้งทาง
กาย วาจาและใจ ถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ควบคู่กับการพัฒนาจิตใจได้อย่างแท้จริง

Thematic Paper Title : Development of Corporate Social Responsibility
in Buddhist Perspective

Researcher : Miss Sunsanee Chumponbunchorn

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thematic Paper Supervisory

: Associate Professor Udom Buasri Pali 7, B.A., M.A., M.A.
(Philosophy)

Date of Graduation : 8 December 2012

Abstract

This thematic paper entitled “Development of Corporate Social Responsibility in Buddhist Perspective” had two objectives – (1) to study problems and concept of Corporate Social Responsibility (2) to study development of Corporate Social Responsibility in Buddhist perspective by analyzing data from documents and related research papers.

Regarding the problems and the concept of Corporate Social Responsibility it was found that concept for business management is based on Individualism which focuses on one’s own benefit. It affects to human relationships in society formed by mutual benefit, people understand things separately (not holistically) and be able to manage nature as they wish in order to achieve their own maximal benefit. These cause many economic, social and natural environment problems. Then people request for more business responsible management according to the concept of Corporate Social Responsibility (CSR).

Regarding the development of Corporate Social Responsibility in Buddhist perspective, the research findings reveal that the concept of CSR is based on a part in Buddhism since the beginning of the Buddhist Era and developed by academicians till present. CSR in Buddhist perspective is Middle Way Economics ; moderation with attainment of well-being and not harming oneself or others including natural environment. When business earns income in right ways, then share income back to others that harmonize mutual happiness and benefit in society. Besides, practicing the Noble Eightfold Path (*Aṭṭhaṅgika-magga*), which is formed into bases of

meritorious action (*Puññakiriyā-vatthu*), leads social responsibility of business management in body, speech and mind. This truly develops both economy and mind together.

กิตติกรรมประกาศ

ขอน้อมถวายคุณงามความดีอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้บูชาแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นบรมครูเอกของโลก พระธรรม พระสงฆ์ และคุณครูบาอาจารย์ รวมทั้งคุณบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ผู้มีบุญคุณทุกท่าน

งานสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระอาจารย์ พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต, ดร. และท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ มันทนา สามารถ ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งเพื่อตรวจสอบสารนิพนธ์ และชี้แนะแนวทางเพื่อให้มีความสมบูรณ์และเต็มเต็มในส่วนเนื้อหาให้ดียิ่งขึ้น และที่สำคัญ ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ รองศาสตราจารย์ อุดม บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษา เป็นอย่างสูงที่ท่านกรุณาดูแล เอาใจใส่ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแนวความคิดตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จมาตลอดโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ ผศ.ดร. Dipti Mahanta เป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณาตรวจสอบและแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้ถูกต้องและสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกรูป/ทุกท่านที่กรุณาประสาทความรู้ต่าง ๆ ทั้งด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่อันเป็นพื้นฐานสำคัญของสารนิพนธ์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณพระวิรพงษ์ อภิวิโร (พระน้องชาย) พระจักรพันธ์ อินทพล (พระพี่ชาย) และ คุณพ่อกัมพล – คุณแม่จรรยา ผู้ให้กำเนิด ที่คอยให้กำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่องโดยไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย พร้อมกันนี้ขอขอบคุณพระอาจารย์/เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าสารนิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

นางสาวคันสนีย์ ชุมพลบุญชร

๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕